

... و برنامه‌ریزی

همچنان ادامه دارد

سرمدی: آقای کاسه ساز، برای شروع مطالب بهتر است بروری داشته باشیم بر اهداف و تاریخچه انجمن سینمای دفاع مقدس.

کاسه ساز: بسم الله الرحمن الرحيم اگر بخوانیم بر اهداف تشکیل انجمن بروری داشته باشیم، باید این طور شروع کنیم که در طول هشت سال دفاع مقدس یک فرهنگ ارتشی - دینی بر جبهه‌ها حاکم بود. فرهنگی که مهم‌ترین مصداق‌هایش ایثار، مقاومت، از خود گذشتگی و سعی در رسیدن به کمال انسانی و الهی بود. این فرهنگ بر اجراء مختلف جامعه ما از جمله هنر و خادمان سینما تأثیر گذاشت و فیلم‌هایی متأثر از این فرهنگ ساخته شد. مهم‌ترین هدف تشکیل انجمن سینمای دفاع مقدس حمایت و تقویت فیلم‌هایی است که متأثر از این فرهنگ ساخته شده‌اند. البته حرف من به این معنا نیست که ما بگوییم همه فیلم‌هایی که در کشور تولید می‌شود، باید فیلم دفاع مقدس باشد نه، ما معتقدیم که در هر فیلمی یا هر موضوعی حتی اگر ردیایی از آن فرهنگ بسیجی حضور داشته باشد کفایت می‌کند و این فرهنگ و تفکر ضامن سلامت و تعالی سینماست.

مهم‌ترین هدف تشکیل انجمن سینمای دفاع مقدس، همین است. از سال ۷۲ که این انجمن تشکیل شده، فراز و نشیب‌های زیادی را هم پشت سر گذاشته است. یک زمانی بود که شورای فیلمنامه انجمن با شورای فیلمنامه ارتش متفاوت بود. در آن دوره ممکن بود که ارتش فیلمنامه‌ای را تصویب کند و شورای انجمن به احاط نگاه تخصصی و هنری به عقول دفاع مقدس و حتی سینما، آن فیلمنامه را مردود اعلام می‌کرد. مردود شدن فیلمنامه هم به معنای این است که انجمن از این فیلم حمایت نمی‌کند. که خوب مسلماً تهیه

زمانی که برای مصاحبه با آقای کاسه ساز به انجمن سینمای دفاع مقدس رفتیم، سوالات انتقادی زیادی در مورد عدم فعالیت انجمن در زمینه آموزش، تحقیقات، برنامه‌هایی برای ارتقاء سطح فیلمنامه‌نویسی، ارتباط مستقیم با دست‌اندرکاران و... داشتیم. اما در هر قسمت با این پاسخ مواجه شدیم که «انجمن در این زمینه در حال برنامه‌ریزی است و اقدام‌هایی قرار است صورت بگیرد». به همین دلیل ممکن است این مصاحبه آن طور که باید و شاید نتوانسته باشد فعالیت‌های انجمن را بررسی کند. ما هم به این برنامه‌ریزی‌های انجمن خوشبین هستیم و نا پرونده بعدی صبر می‌کنیم که در آنجا نتیجه این برنامه‌ریزی‌ها را بررسی کنیم.

حبیب: کاسه ساز فارغ‌التحصیل رشته سینما از دانشگاه هنر است و در چندین فیلم جنگی بعنوان مدیر تولید و بازیگر حضور داشته است. از مسئولیت‌های پیشین او می‌توان به مدیریت تولید و پشتیبانی و همچنین مدیریت ادارات و نظارت و ارزشیابی معاونت سینمایی وزارت ارشاد اشاره کرد.

سیاوتی سرمدی

گفت و گو با
حبیب الله کاسه ساز
مدیر انجمن
سینمای انقلاب
و دفاع مقدس

کننده هم با مشکلاتی مواجه می‌شد و یا سعی می‌کرد این فیلم را سازد و یا این که از طرق دیگر حمایت جذب کند

بعد از این دوره با توافق‌هایی که صورت گرفت شورای فیلمنامه انجمن و شورای فیلمنامه ارشاد یکی شد. یعنی در آن دوره اگر قرار بود که انجمن از فیلمی حمایت کند، همان تصویبیه وزارت ارشاد کفایت می‌کرد و احتیاج نبود که شورای مستقلی فیلمنامه را بررسی کند در حال حاضر هم که ارشاد شورای خاصی برای فیلمنامه ندارد، انجمن به طور مستقل فیلمنامه‌ها را در شورای تخصصی خودش بررسی می‌کند

این را هم بگویم که در یک دوره‌ای ما احساس کردیم که علاوه بر سینمای دفاع مقدس، فرهنگ و هنر انقلاب هم مظلوم واقع شده و احتیاج به حمایت دارد این بود که پس از طرح این قضیه در هیأت مدیره انجمن، تصمیم گرفته شد که فیلم‌هایی با مضامین انقلاب که شامل سینمای ارزشی می‌شود هم مشمول حمایت انجمن قرار گیرد. این بود که اسم انجمن سینمای دفاع مقدس به انجمن سینمای انقلاب و دفاع مقدس تغییر پیدا کرد

■ منظور شما از «سینمای دفاع مقدس» چیست و شما چه تعریفی از این واژه دارید؟

● هم زمان با جنگ دو نوع سینما در کشور ما متولد شد. یکی سینمای جنگی بود و یکی سینمای دفاع مقدس. سینمای جنگی اصطلاحاً به فیلم‌های اکشن و حادثه‌ای گفته می‌شود که فضای آنها، فضای جبهه است. خوب یک زمانی بود که ما به جهت تهیهی جوانانمان برای حضور در جبهه به این نوع سینما نیاز داشتیم، اما در حال حاضر این دیدگاه و نیاز وجود ندارد. اما سینمای دفاع مقدس از نظر ما سینمایی است که سه خصوصیت داشته باشد. اول اینکه ارزشی باشد، دوم اینکه پر

محتوا باشد و سوم اینکه بر مخاطب باشد. هر فیلمی که این سه خصوصیت را داشته باشد جزو سینمای انقلاب و دفاع مقدس است. حالا ممکن است فیلمی حادثه‌ای و اکشن باشد و این خصوصیات را هم داشته باشد. خوب این فیلم هم در تعریف انجمن قرار می‌گیرد و مشمول حمایت‌های ما می‌شود

■ در حال حاضر انجمن سینمای دفاع مقدس چه شرح وظایف و چه بخش‌هایی دارد؟

● همانطور که گفتیم هدف انجمن حمایت از فیلم‌های انقلاب و دفاع مقدس است و بر مبنای این هدف هر حرکتی که باعث حمایت و تقویت این نوع فیلم‌ها می‌شود در دستور کار ما قرار می‌گیرد.

حالا این حمایت‌ها بحث امکانات نظامی است که متولی این امر مؤسسه

شما می‌گوئید چرا انجمن طی این ۴ سال برای حل مشکل فیلمنامه کاری نکرده، من می‌گویم چرا از سال ۵۹ که بحث سینمای پس از انقلاب جدی شد، کسی در جهت حل معضل فیلمنامه، در کل سینما کاری نکرده است.

شهرک سینمایی دفاع مقدس است و این امکانات نظامی را در نقاط مختلف کشور در اختیار فیلمسازان قرار می‌دهد یا بحث حمایت‌های فرهنگی و حتی مادی است که انجمن سعی می‌کند با توجه به ارتباط‌هایی که با ارگان‌ها و نهادهای مختلف دارد این

امکانات را از جاهای مختلف برای کمک به تهیه‌کننده اینگونه فیلم‌ها جذب کند.

بخش‌هایی هم که در حال حاضر در انجمن سینمای دفاع مقدس وجود دارد، یکی بخش تشکیل‌های تخصصی و کانون‌های حرفه‌ای است که در حال حاضر ۱۰ کانون تخصصی، سینمایی تشکیل شده و در مرحله تهیه اساسنامه است. کانون‌هایی مثل کارگردانی، فیلمنامه نویسی، تولید، شرکت‌های تولیدی، طراحان صحنه و... که اعضاء این کانون‌ها دست اندرکاران حرفه‌ای سینمای دفاع مقدس هستند و قرار است بصورت زیر بنایی و پایه‌ایی در هر بخش برنامه‌ریزی‌هایی انجام شود.

بخش انتشارات است که نشریه‌ای را بنام «دیدگاه» تهیه می‌کند و تاکنون دو شماره از این نشریه به صورت آزمایشی منتشر شده که هدفش پرداختن به مباحث نظری و تئوریک این سینماست.

یکی دیگر از بخش‌ها، بخش آموزش است که در حال برنامه‌ریزی برای تأسیس آموزشگاه یا مراکز آموزش عالی سینمایی است و اقدامات خوبی تاکنون صورت گرفته. بخش دیگر تحقیقات و مطالعات است که در زمینه‌های مختلف سینمایی کار تحقیقاتی و پژوهشی انجام می‌دهد و در حال حاضر روی چند پروژه تحقیقاتی کار می‌کند که نتایجش به صورت کتاب منتشر خواهد شد.

شورای فیلمنامه دفاع مقدس است که بصورت هفتگی تشکیل جلسه می‌دهد و فیلمنامه‌های تحویل داده شده به انجمن را بررسی می‌کند.

بخش روابط عمومی است که ارتباط انجمن را با افراد، مطبوعات و ارگان‌های مختلف برقرار می‌کند.

یکی دیگر از بخش‌ها، واحد تولید است که در حال برنامه‌ریزی برای مشارکت یا

دفاع مقدس نیست. این معضل، معضل کل سینما و جریان فیلمسازی ماست. خوب حالا برای حل این معضل چه کرده‌ایم، که حالا بپردازیم به مشکل سینمای دفاع مقدس؟ من می‌خواهم این بحث را نتیجه بگیرم که شما می‌گویید چرا مثلاً در طی این ۴ سال انجمن کار خاصی نکرده، من می‌گویم که چرا از سال ۵۹ که بحث سینمای پس از انقلاب جدی شد کسی کاری برای حل مشکل فیلمنامه نکرده که سینمای دفاع مقدس هم با توجه به این‌که بخشی از همین سینماست، مشکلاتش حل شود. به هر حال من وقتی نسبت می‌گیرم بین کل سینما و سینمای دفاع مقدس، می‌بینم که فیلمنامه‌های سینمای دفاع مقدس به مراتب قوی‌تر از فیلمنامه‌هایی با مضامین و موضوعات دیگر است و این خود جای امیدواری دارد.

■ با توجه به این‌که این انجمن از سوی یک ارگان نظامی حمایت می‌شود، آیا این خطر وجود ندارد که سپاه بخواهد خط فکری خود را به این نوع سینما تحمیل کند. البته بحث من مربوط به سپاه و نقد خط فکری آن نیست، بلکه تجربه نشان داده هر وقت سینما در چهارچوبه خط فکری و دیدگاه هر ارگان یا نهادی محدود شده لطمه‌های جدی دیده است.

● بله همانطور که شما گفتید انجمن سینمای دفاع مقدس از سوی سپاه حمایت می‌شود و من معتقدم که سپاه لطف کرده که از این نوع سینما و این انجمن حمایت می‌کند. حمایت سپاه هم به این دلیل بوده که هیچ ارگان یا نهاد فرهنگی‌ای در این زمینه پیش قدم نشده است. یعنی اگر زمانی یکی از نهادهای فرهنگی کشور مثل وزارت ارشاد و یا جاهای دیگر اعلام کند که ما از این نوع سینما و این انجمن حمایت می‌کنیم، سپاه حمایت خود را قطع می‌کند. خوشبختانه سپاه تاکنون آزادی عمل خوبی

● بله من هم قبول دارم که یکی از اصلی‌ترین مشکلات سینمای دفاع مقدس، معضل فیلمنامه است. انجمن یافتن راه‌حل‌های این معضل را در دستور کار کانون فیلمنامه نویسان قرار داده که قرار است اعضای کانون فیلمنامه‌نویسان در این مورد بحث و نتیجه‌گیری کنند و راه حل‌های پیشنهادی خودشان را ارائه دهند. که ما هم بعنوان انجمن سینمای دفاع مقدس روی آن راه‌حل‌های پیشنهادی برنامه ریزی می‌کنیم. انشاء... زمانی که مراحل ابتدایی تشکیل کانون‌ها تمام شود، اولین موردی که در دستور کار قرار خواهد گرفت، همین بحث یافتن راه‌حل‌های معضل فیلمنامه نویسی است.

■ با توجه به اینکه چند سال از تأسیس انجمن می‌گذرد، چرا این مراحل ابتدایی هنوز طی نشده و شما هنوز کاری برای حل معضلات این نوع سینما انجام نداده‌اید؟
● معضل فیلمنامه تنها معضل سینمای

تولید فیلم‌هایی با مضامین انقلاب و دفاع مقدس است.

آرشیو نسبتاً خوبی هم از فیلم‌های ویدئویی در حال تشکیل است که به دست اندرکاران سینمای دفاع مقدس و اعضای کانون‌ها سرویس می‌دهد.

خط فکر حاکم بر شورای فیلمنامه انجمن رسیدن به سینمای ارزشی، پر محتوا و پر مخاطب است.

■ همانطور که می‌دانید یکی از اصلی‌ترین مشکلات سینمای دفاع مقدس مشکل فیلمنامه است. آیا انجمن برای حل این معضل برنامه ریزی خاصی داشته است؟

را هم به ما داده است و موردی پیش نیامده تا سعی کند عقیده یا دیدگاهی را به ما تحمیل کند. بلکه مواردی هم پیش آمده که ما خلاف نظر و دیدگاه سپاه عمل کرده‌ایم و تصمیم گرفته‌ایم.

■ آقای کاسه ساز یک نکته‌ای الان به ذهنم رسید که جا داشت اول بحث مطرح می‌کردم و آن این‌که اگر فیلمی این سه ویژگی را داشت، یعنی علاوه بر ارزشی و پر محتوا بودن، پر مخاطب و پرفروش هم بود

مانه تنها از فیلمنامه‌های ضد ارزشی حمایت نمی‌کنیم بلکه تا آنجا که بتوانیم جلوی ساخته شدنشان را هم می‌گیریم.

آیا اصلاً نیاز به حمایت دارد؟ یعنی این‌که چون پول خودش را درمی‌آورد پس حمایت این وسط چه معنایی دارد؟

■ این دیدگاه زمانی درست است که شما از قبل مطمئن باشید، این فیلمی که می‌سازید پر مخاطب و پرفروش است. به طور مثال فیلمی مثل سرزمین خورشید، شاید همه فکر می‌کردند این فیلم فروش بالایی دارد؛ اما دیدیم که پیش بینی‌ها غلط از آب در آمد. این است که انجمن نمی‌تواند اعلام کند فیلم‌های ارزشی بعد از اکران بیایند و هر کدام پر فروش و پر مخاطب نشده بودند، حمایت بگیرند. به همین دلیل ما اعلام کردیم که هر فیلمی این سه ویژگی را دارد مشمول حمایت انجمن قرار می‌گیرد. حالا اگر این فیلم بر اساس پیش بینی‌ها پرفروش شد که تشویقی است برای تهیه‌کننده کار و اگر هم پرفروش نشد که ما وظیفه‌مان را انجام داده‌ایم.

■ اگر ممکن است نام اعضاء شورای فیلمنامه انجمن را بگویید؟

● این اسامی به دلیل این که بچه‌ها از دست اندرکاران سینما هستند و ممکن است دلخوری‌ای پیش بیاید، محرمانه است و من فکر نمی‌کنم گفتن اسم این افراد مشکلی را حل کند.

■ خوب حداقل ترکیب تخصصی اعضاء شورا را بگویید؟

● در این شورا دو نفر کارشناس نظامی حضور دارند. دو نفر فیلمنامه نویس، دو نفر کارگردان، خود بنده و یک نفر هم بعنوان دبیر شورا حضور دارد.

■ خط فکری و دیدگاه حاکم بر شورا چیست؟

● من نمی‌دانم منظور شما از خط فکری چیست و اصلاً از پرسیدن این سؤال چه قصدی دارید، اما خط فکری حاکم بر شورای انجمن رسیدن به سینمای ارزشی، پر محتوا و پر مخاطب است.

■ ارتباط انجمن با نهادهای سینمایی کشور مثل معاونت سینمایی، حوزه هنری، خانه سینما و... چگونه است؟

● انجمن بر اساس اهدافی که دارد این ارتباطها را برقرار کرده است. ما در مکاتباتی که با معاونت سینمایی، حوزه هنری و خانه سینما داشته‌ایم بارها با توجه به اهدافی که مدنظر داشتیم برای همکاری و همفکری اعلام آمادگی کرده‌ایم. جلسات مختلفی را با معاونت سینمایی و هیأت مدیره خانه سینما داشته‌ایم که در آنها به نتایج خوبی رسیده‌ایم. کارهای مشترکی هم انجام شده که مثلاً همایشی با همکاری خانه سینما برگزار کردیم و من خودم احساس می‌کنم که ارتباط ما ارتباط خوبی است و من خیلی خوش‌بین هستم.

■ آقای کاسه ساز، تکلیف فیلمنامه‌هایی که انجمن از آنها حمایت نمی‌کند، چیست؟ مثلاً من دیدم که

فیلمنامه شیدا مشمول حمایت‌های انجمن نشده، خوب امکانات نظامی مورد نیاز این فیلم باید از کجا تأمین شود؟

● فیلم‌هایی که مشمول حمایت‌های انجمن نمی‌شوند، دو دسته‌اند. یکی اینکه فیلمنامه‌ای نه تنها ارزشی نیست بلکه ضد ارزش هم هست. خوب ما این فیلمنامه را حمایت هم که نمی‌کنیم هیچ، تا آنجا که بتوانیم جلوی ساختنش را هم می‌گیریم. یک سری فیلمنامه‌ها هم هستند که ضد ارزش نیستند ولی به مضامین دفاع مقدس هم ارتباطی ندارند. این دسته از فیلمنامه‌ها را که شیدا هم جزو شان بوده ما حمایت نمی‌کنیم ولی خودشان می‌توانند برای تهیه امکانات نظامی به نهادهایی مثل شهرک سینمایی دفاع مقدس مراجعه کنند و با پرداخت هزینه لازم، امکانات مورد نیازشان را فراهم کنند.

■ آخرین سؤال اینکه من خودم در بین دست‌اندرکاران سینمای دفاع مقدس به افرادی برخوردادم که در زمینه‌های مختلف سینما مثل جلوه‌های ویژه یا طراحی صحنه و... ایده‌های تازه‌ای دارند که ممکن است دریچه‌های جدیدی را در این عرصه بگشاید. ولی جایی نیست که امکانات و هزینه‌های لازم برای طی مراحل تحقیقاتی را در اختیارشان بگذارد. آیا این افراد مشمول حمایت‌های انجمن می‌شوند؟

● ما از هر طرحی که در جهت رشد و ارتقاء سینمای انقلاب و دفاع مقدس باشد استقبال می‌کنیم. حالا چه بحث جلوه‌های ویژه باشد، آموزشی و تحقیقاتی باشد و یا هر چیز دیگر. من از همین جا اعلام می‌کنم، آن دسته از دوستانی که طرح‌هایی را در زمینه ارتقاء سینمای ارزشی و دفاع مقدس دارند به انجمن مراجعه و با ما مشورت کنند. ما هم تا آنجایی که در توانمان باشد در خدمتشان هستیم.